

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
7 administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 23.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izven tedne in praznike, ob 1/4. uri popoldne.

Štev. 241.

V Ljubljani, v sobota 19. oktobra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Četrta seja dne 18. oktobra 1889.)

(Konec.)

Dalje poroča poslanec dr. vitez Bleiweis o računskem sklepu blazniškega zaklada za leto 1888. Skupno pokritje (11.859 gld. 8 kr.) v primeri s proračunom (9263 gld. 51 kr.) večje za 2595 gld. 57 kr., ker se je konečnim zastankom prišlo tudi l. 1890 vplačano volilo Uršule Ravnikar v znesku 1531 gld. 25 kr., katero je ona v svoji oporoki odmenila kranjski deželi v pokritje za svojega v ljubljanski blaznici umrlega sina, deloma pa, ker so plačniki sami in občine za umobolne povrnili več troškov. Skupna potrebščina je prekoračena za 35.410 gld. 64 kr., in sicer redna za 5380 gld. 82 kr., izvanredna za 30.029 gld. 82 kr. Redna potrebščina se je zvišala, ker se je draginska priklada proračunila pri dež. zakladu, poprave poslopij so stale 1234 gld., troški režije so se zvišali za 2335 gld. 6 1/2 kr. itd. Izvanredna potrebščina je bila porabljena za nove stavbe. Potrebščina rednih troškov je znašala 55.171 gld. 28 kr., pokritje pa 11.859 gld. 8 kr., torej je primanjkljaj za 2585 gld. 25 kr. večji, kakor je bil proračunjen. Čisto premoženje znaša 155.042 gld. 75 kr. in se je pomnožilo za 30.569 gld. 53 1/2 kr.

Dr. vitez Bleiweis dalje poroča o računskem sklepu porodniškega zaklada za l. 1888. Skupno pokritje je mimo proračuna večje za 248 gld. 8 kr., ker so se povrnili mnogi oskrbni troški, skupna potrebščina je manjša za 167 gld. 10 1/2 kr., torej prihranka 415 gld. 18 1/2 kr. Čisto premoženje znaša 5794 gld. 37 1/2 kr. in se je pomnožilo za 122 gld. 98 kr.

Konečno poroča dr. vitez Bleiweis o računskem sklepu bolniškega zaklada za l. 1888. Skupno pokritje je večje za 602 gld. 78 kr., skupna potrebščina znaša več 9847 gld. 64 1/2 kr., ker so se samo troški režije pomnožili za 3217 gld. 98 kr.,

in primanjkljaj je mimo proračuna večji za 3445 gld. 73 1/2 kr. Iz dež. zaklada se je plačalo 57.249 gld. 11 kr. Premoženje znaša 168.506 gld. 48 kr. in se je pomnožilo za 7092 gld. 62 kr. Potrjeno.

Poslanec Klun poroča o proračunih ustanovnih zakladov za l. 1890. Dijaški zaklad: potrebščina 33.038 gld. 72 1/2 kr., zaklada 36.156 gld. 16 kr., presežek 3117 gld. 43 1/2 kr.; zaklad dekliških ustanov: potrebščina 997 gld. 48 kr., zaklada 1048 gld. 40 kr., presežek 50 gld. 92 kr.; Dullerjev dekliški zaklad: potrebščina 481 gld. 60 kr., zaklada ravno toliko; Saurauov zaklad: potrebščina 124 gld. 20 kr., zaklada ravno toliko; Glavarjev zaklad: potrebščina 4704 gld. 23 kr., zaklada 7984 gld. 42 1/2 kr., presežek 3280 gld. 19 1/2 kr.

Pri tej točki se oglasi poslanec Kersnik, rekoč: V 14. seji lanskega zasedanja se je storil o priliki obravnave o prošnji kamniškega županstva za ustanovo javne bolnišnice iz Glavarjevega zaklada sklep, da naj deželni odbor poizveduje o mogočnosti ustanovitve javne bolnišnice v Kamniku iz Glavarjevega zaklada. Jaz ne bom danes naglašal, kako razburjenost je ta sklep povzročil v krogih dosedaj do Glavarjeve ustanove opravičenih občanov komendskih, pač pa se vidi potrebno omeniti, da je ta zadeva vsekako tako resna, da si zadeva samo mal del prebivalstva kamniškega okraja, da treba na vsak način rešiti jo tako hitro kakor mogoče. Jaz poudarjam vzlasti, da dokler oni sklep ni rešen, to se pravi, dokler ne leži Glavarjeva ustanova popolno jasna pred nami, tudi ni misliti na nove naprave, katere pa komendsko prebivalstvo tako živo želi. To bi bilo posebno: Zidanje primerne stanovanjske za zdravnik, razpis službe njegove z višjo plačo, nego je sedanja, razširjanje bolnišnice, in posebna določba hišnega reda. Zadeva je, kakor sem vže omenil, resna, ob enem pa tudi nujna. Usojam si zaradi tega postaviti vprašanje do častitega odbora, se je li on obrnil vže v smislu onega deželnozborskega sklepa do sl. deželne vlade kot kompetentne oblasti

in je li ona svoje stališče vže razjasnila, in kako je to stališče? Zamolčati ne morem, da se naadam in kot pravnik sem prepričan, da odgovor deželne vlade ne more biti drugačen, nego negativen, a želel bi le, da pride ta odgovor tako hitro kakor mogoče. Pridržujem si potem ob času, ko nam bo deželni odbor poročal o tem odgovoru, storiti predloge, katere sem ravnokar omenil.

Dr. Vošnjak odgovarja, da odgovora od deželne vlade še do danes ni, da si se je vže zdavnej povprašalo.

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da je vsa stvar pri ministerstvu, ker se je nekaj starih pisem moralo tam poiskati, da je pa on sam uverjen, da se bo to vprašanje v zadovoljnost opravičenih Komendčanov rešilo.

Sirotni zaklad: potrebščina 16.016 gl. 1/2 kr., zaklada 16.820 gl. 16 1/2 kr., presežek 804 gl. 16 kr.; učiteljska ustanova: potrebščina 685 gl. 34 1/2 kr., zaklada 758 gl. 93 1/2 kr., presežek 73 gl. 59 kr.; ilirski zaklad za slepe: potrebščina 163 gl. 62 kr.; zaklada 278 gl. 24 1/2 kr., presežek 114 gl. 62 1/2 kr.; ces. Elizabete zaklad za invalide: potrebščina 370 gl., zaklada 405 gl. 15 1/2 kr., presežek 35 gl. 15 1/2 kr.; postojinske jame zaklad za invalide: potrebščina 37 gl. 80 kr., zaklada 38 gl. 60 kr., presežek 80 kr.; Trevizinijska ustanova za invalide: potrebščina 100 gl., presežek 1 gl. 12 kr.; Metelkova ustanova za invalide: potrebščina 37 gl. 80 kr., presežek 76 kr.; ustanovni zaklad ljubljanskih gosp. št. 1. za invalide: potrebščina 67 gl. 20 kr., zaklada ravno toliko; ustanovni zaklad ljubljanskih gosp. št. 12. za invalide: potrebščina 437 gold. presežek 36 gl. 72 kr.; Kalistrov zaklad: potrebščina 3927 gold. 13 kr., zaklada ravno toliko; Holdheimova ustanova za gluhoneme: potrebščina 822 gold. 60 1/2 kr., presežek 29 gl. 54 1/2 kr.; Wolfova ustanova za gluhoneme: potrebščina 92 gl. 63 1/2 kr., presežek 1720 gl. 16 kr.; dr. L. Tomana ustanova: potrebščina 336 gl. 12 kr., zaklada ravno toliko; Engels-

LISTEK.

Čmerika.

Gospod vrednik, dolgo sem vže premišljal in po globokem premisleku dvomil, ali je res potrebna ista črta v naših časopisih, ki naj loči resno in smešno, ter ob enem zabavno stran našega političnega življenja. V tem svojem čmerikavem in sitnem zamaknjenju sem se celo prepričal, da se Slovenci navadno bolje zabavamo nad črto, kakor globoko doli „procul negotiis“ v zatišji brezimnih šaljičev in pa v jedinem „refugiumu“ nadpolnih prelagateljev slovenskih. Nad črto se namreč ne vadimo samo v jeziku visoke politike, temveč tudi v svetovni politiki, ki nam je večkrat celo hvaležna za kakov „izviren granes“.

Osobito v zadnji dóbi smo spojili Slovenci ves svoj „utile dulci“ kar v političnem nadčrtnem predalu, kajti nad črto se borimo za duševni blagor svojih „bére“ boječih se rojakov na Notranjskem, ondi zidamo vže štirideset let brez državnih delnic svojo Slovenijo in ondi imamo tudi svoj vsakoletni najslajši politični užitek, vestno poročilo domačega deželnega zbora.

In baš poslednjega se najbolje raduje vsak slovenski čmerikavec, kajti prihrani si v tej zlati dóbi

narodnega dela svoj trud s krpanjem iz vseh svetovnih vetrov prinešenih dovtipov, proti katerim so zavarovane vže a priori visoke glave s patentovanimi strelovodi.

Tudi letos bodemo imeli slovenski čmerikavci zaželjene počitnice, kajti zabavati so nas vže pričeli nad črto politični stenografi s pristnimi poročili o narodnem delu. In kedar utegne prikupiti politična zabava do vrha, pól bode zopet zvon sile — zbornični zvonec svoj stereotipni „Ad rem, ad rem!“

S tem svojim, sicer nepotrebnim uvodom pa nismo hoteli dokazati, da je deželni zbor le hiša resne borbe za narodne svetinje in pa kraj veselja o slavnih zmagah, temveč on je tudi svetišče globoke žalosti o minljivosti marsikatero izgrešene politike.

Takov tragičen in resen trenutek je bil brez dvoma oni, v katerem se je spominjal naš slovenski deželni glavar s pretresujočimi besedami slavnega pokojnega g. Dežmana, zagotavlja, da si je postavil on s svojo učenostjo in vzglednim rodoljubjem v srcu vsacega Slovence spominek „aere perennis“. Hvaležnost je lepa čednost, osobito ona, ki siplje cvetje na mrzel greb zaslužnih mož, in g. deželni glavar je poplačal s svojim ginljivim govorom v istini stari dolg slovenskega naroda svojemu prepozno spoznanemu dobrotniku ter dokazal s tem, da smo

Slovenci pripravljeni poravnati z nemško hvaležnostjo, kar smo zakrivali s slovensko zaslepljenostjo. Še bolje tolažljivo, kakor naša nemška hvaležnost, je prepričanje, da ni izumrlo v Slovencih navdušenje za vse navdušujoče duhove, kajti deželni „budget“ nam zagotavlja, da so največji narodni dobrotniki slovenski žganjarji, ki bodo priskočili tudi letos z najmanj sto tisoč goldinarji žganjarskega davka deželi na pomoč.

Ubogi narodni žganjarji! Največja krivica se je godila doslej tudi vašemu rodoljubju, ker se je napovedovala prava vojska vašemu „jerušu“, konečno so pa vendar sprevideli tudi vaši nasprotniki, da bi si sezidali z vašo požrtvovalnostjo lahko v jednom letu celó „Narodni dom“, dočim ga krajevarska družba naših mecenov še dolgo ne bode.

Sicer se nam Slovincem pa ne godi baš v najnovejši dóbi tako slabo, kakor bi sodil kdo, ki čita samo nemško-slovenske jeremijade naše, kajti jel se je zanimati za nas zopet slavni baron Dumreicher, ki zatrjuje svojim volilcem, naj bodo: „kalt im Hoffen, massvoll im Bezwecken“, méneč, da smo zakrivali baš mi Slovenci s svojo nenasitno politično brezobzirnostjo to prezerno nemško taktiko. V istini ne more soditi nihče, da bi bili Slovani sedaj v slabšem položaju, kakor so bili pred isto prijetno predmarcijsko dóbo, kajti tedaj smo se vadili le pri-

hauserjeva ustanova za uboge plemenitaše: potrebščina 1177 gl. 12 kr., primankljaj 34 gl. 72 kr.; Flödnigov zaklad: potrebščina 2332 gl. 14½ kr., presežek 1110 gl. 76 kr.; Josipine Hočevarjeve podporni ustanova: potrebščina 1176 gl., zaklada ravno toliko. Deželni zbor ta proračun potrди kakor tudi s tem v zvezi 4. točko §. 9. letnega poročila o plodonosnem naganjanju ustanovnih glavnih.

Poslanec Šuklje je poročal v imenu finančnega odseka o prošnji županstva na Bledu glede podpore za popravilo mostu čez Savico in za cesto iz Vodeš v Zagorico. Poročevalec poudarja važnost te ceste in nujnost poprave mostu ter nasvetuje 1000 gld. podpore.

Poslanec baron Švegel nasvetuje, naj se dovoli za most 1000 gld., cesta pa naj se pregleda in z ozirom na olajšavo prometa med Bohinjem in Radovljico deželni odbor stavi primerne nasvete. Predlog finančnega odseka z dostavkom barona Švegeln obvelja.

Poslanec dr. Vošnjak poroča v imenu finančnega odseka o podporah šolskim občinam za šolske zgradbe l. 1890 in o dotičnih peticijah občine Cerknica in občine Čeplje. Finančni odsek nasvetuje na podlagi predloženih poročil in oziraje se na različne kraje dežele, da se za nameravane ali pričete šolske zgradbe dovolijo podpore, in te so:

1. Selce v kranjskem okraji. Troški za nameravano novo zgradbo dvorazredne ljudske šole so proračunjeni z 11.286 gld. Od skupnega davka 3224 gld. pobira se za stavbeni zaklad že dve leti po 30% priklade. Ker se je šola pričela graditi že leta 1889., in ker razen Najvišje podpore 250 gld. nima občina nikakih sredstev, nasvetuje finančni odsek 800 gld. podpore.

2. Rateče v okraji radovljiškem. Šolska zgradba, ki jo je občina sklenila napraviti, potrebna je brezpogojno. Da se ustanovi stavbeni zaklad 8240 gld., pobira se od skupnega davka v znesku 1143 gld. že od leta 1887. 40% priklada. Ker je slavni deželni zbor dovolil že 200 gld. podpore, nasvetuje finančni odsek zdaj še 300 gld.

3. Prežganje. Šolsko poslopje je dozidano do strehe s troški 4649 gld. Od skupnih davkov v znesku 807 gld. pobira občina 40% priklado. Sl. deželni zbor je že dovolil 400 gld., torej more nasvetovati le še 100 gld. podpore.

4. Črnomelj. Troški za že dodelano šolo iznašajo 22.000 gld. Ker je občina iz deželnega zaklada že prejela 2000 gld. podpore in 8000 gld. brezobrestnega posojila, dovoliti ji je le še 200 gld. podpore, ravno toliko tudi

5. Metliki, kjer je šolska zgradba tudi že gotova ter je stala 25.000 gld.

6. Štekljavec v okraji črnomaljskem. Predpisani davek iznaša 1451 gld., ter je občina za šolsko zgradbo, katera je bila proračunjena z 8600 gld. in je letos že tudi dodelana, priklade nabrala vsega skupaj že 280%. Akoravno se je iz deželnega zaklada dovolilo ji do zdaj že podpore v skupnem znesku 900 gld., nasvetuje se z ozirom na veliko uboštvo njeno vendar še 100 gld.

siljeni v klasični nemščini, dandanes jo pa „gleštamo“ prostovoljno in le bolj za parado, da občuduje svet naše talente v jezikoslovju.

In poslednje je v istini koristno, saj nihče ne more trditi, da smo varni, da se nam ne bode treba učiti vže zaradi tega nemščine, da razumemo deželno-zborsko politiko v Ljubljani.

Mnogo srečnejši od nas so pač naši Čehi, kajti obljubili so namestniku grofu Thunu, da ponehajo toliko časa s svojimi narodnostnimi zahtevami, in pa s svojo mlado- in staročeško slogom, da se nauči on češčine, saj ne more zahtevati, da bi razumel kdo, ki ni Čeh, sedanjo češko miroljubno politiko.

Do iste dōbe se morda tudi utrdi solidarnost na Slovenskem, akoravno imamo malo upanja, da avanzujejo naši sedanji župani in župančki za „oberbürgermeister“, in sicer samo zaradi malostnih stotisoč goldinarjev, kar bi veljali njihovi nameravani diplomati.

Poslednja varčnost vendar ni na pravem mestu, kajti koliko bolj „respektni“ bi bili naši župani, ko bi uživali častne dijete, in ko bi bila v ljubljanski čitalnici pogrnjena tudi zanje posebna miza, kakor je bajé sedaj le za one može, ki se bavijo z dijeto naše politike, akoravno životari ona še vedno ob skromnih dietah.

Jonatan.

7. Občina Radence v črnomaljskem okraji ima le 585 gld. predpisanega davka, od katerega se je zdaj nabralo 120% priklade za stavbeni zaklad, ki je proračunjen s 5279 gld. Deželni odbor nasvetuje podpore 300 gld., ker je bil dovolil že 200 gld.

8. St. Vid pri Cerknici. Za razširjavo šolske stavbe potrebuje občina 1316 gld. Ker je šolska občina jako ubožna, nasvetuje finančni odsek podpore 150 gld.

9. Mozelj v okraji kočevskem. Občina razširja šolsko poslopje, kar jo bo stalo 3695 gld. Nasvetuje se ji podpore 150 gld.

10. Lienfeld v okraji kočevskem. Novo šolsko poslopje, za katero je proračunjeno 10.014 gld., pričelo se bo zidati leta 1890. Ker občina plačuje le 1500 gld. davka, od katerega se za šolsko zgradbo pobira 25% priklada, nasvetuje finančni odsek za zdaj 300 gld. podpore.

11. Šmihel pri Novem mestu. Deška ljudska šola je v popolnoma neprimernih prostorih, zategadelj je šolska občina sklenila postaviti si novo šolsko poslopje ter proračunila za nje 4869 gld. troškov. Predpisani davek iznaša 6814 gld., priklada za šolsko-stavbeni zaklad pa 30%, nasvetuje se torej 300 gld. podpore.

12. Sv. Trojica v kamniškem okraji plačuje le po 432 gld. davka. Od leta 1887. pobiralo se je priklade po 50%, stavbeni troški za enorazredno ljudsko šolo, katera je že dozidana, pa iznašajo 4592 gld. Poleg že izplačane podpore 500 gld. naj se dovoli še 300 gld.

13. Homec v kamniškem okraji. Stavbeni troški za novo enorazredno ljudsko šolo iznašajo 5636 gld., davka je predpisanega 1765 gld., priklade pa se pobira po 25%. Poslopje se je letos pričelo zidati, zato finančni odsek predlaga 300 gld. podpore.

14. Radomlje v okraji kamniškem so že dobile 600 gld. podpore za dodelano novo šolsko zgradbo, katero je občino stalo 6698 gld. Ker je šolska občina dolžna še 2075 gld., nasvetuje finančni odsek še 100 gld. podpore.

15. Motnik v okraji kamniškem. Prostor za enorazredno ljudsko šolo, v kateri je všolana tudi štajerska občina sv. Hijeronima, priredili se bodo za 529 gld. Ker občina plačuje le 530 gld. davkov, nasvetuje se 100 gld. podpore.

16. Trboje v okraji kranjskem je za šolsko zgradbo, ki je stala 4898 gld., na dolgu še 2800 goldinarjev. Finančni odsek torej nasvetuje, da se vrhu že dovoljene podpore 400 gld. dovoli še 100 goldinarjev.

17. Trebnje. Troški za razširjenje šolskega poslopja iznašajo 7778 gld. Občina je dobila že 500 gld. podpore, torej se nasvetuje le še 200 gld.

18. Čeplje v črnomaljskem okraji. Občina si zida novo šolsko poslopje. Ker so ljudje ubožni, dovoli naj se 500 gld. podpore. Vsi ti predlogi so bili sprejeti.

Prošnja občine cerkniške za podporo zagovarjati poslance Kavčič in dr. Vošnjak ter nasvetujeta, naj se dovoli 100 gld. Zbor je prošnjo odklonil.

Prošnja mestnega magistrata ljubljanskega za podporo prišla bo v prihodnji seji na vrsto.

Konečno poročevalec v imenu finančnega odseka priporoča resolucijo, naj dotična oblastva skrbé, da se načrti za šolske zgradbe tako narejajo, da ne bodo troški presegali močij občin. Ta resolucija soglasno obvelja.

Finančni odsek je tudi sklenil, naj deželni odbor pošlje kranjski hranilnici prošnjo, da zopet daruje za šolske potrebe 6000 gld., katere je lansko leto ustavila z izgovorom, da se bodo vsled Liechtensteinovega predloga predručile na slabše ljudske šole. Pisali smo i mi največ o tem ter po pravici očitali kranjski hranilnici pristransko stališče nasproti slovenskim zavodom in društvom, katerim naklanja primeroma mnogo premala darila od svojega čistega dobička. Stojé še vedno in odločno na svojem stališču, vendar mislimo navzlic temu, da je bila včerajšnja ostra debata, ki se je gledé nameravane prošnje unela, neumestna. Poslanec Hribar je namreč porabil to nepriliko, da je bral kranjski hranilnici že obče znane „levite“. Mi se strinjamo popolnoma z njegovim očitanjem kranjski hranilnici, a trdimo, da je bilo očitanje v trenutku, ko se sklepa o prošnji, neumestno in nepotrebno. Ako bode kranjska hranilnica odbila to prošnjo, umestna bode odločna graja, kateri se bodo pridružili vsi narodni poslanci.

Poslanec dr. Tavčar je izražal isto mnenje ter dostavil, da bi se deželni zbor nekako ponižal, ko bi beračil za 6000 gld. pri kranjski hranilnici.

Ugovarjala sta njima poslanca dr. Schaffer in Luckmann, češ, da kranjska hranilnica ni javen in tudi ne političen zavod. Konečno je obveljal nasvet, da deželni odbor odpošlje kranjski hranilnici dotično prošnjo.

V imenu finančnega odseka poroča dr. Vošnjak o prošnji Fr. Majdiča, diplomiranega živinozdravnika, za podporo. Ker se je prosilec že nastanil v Logatci, kjer je bil potreben živinozdravnik, nasvetuje odsek za leto 1890 podpore 200 gld., kar zbor potrди.

Poslanec Višnikar poroča v imenu finančnega odseka o proračunu deželno-kulturnega zaklada za leto 1890 in o računskem sklepu za leto 1888. Potrebščina znaša: za vino- in sadjerejsko šolo na Grmu 2400 gld., za deželno-kulturne namene 2100 goldinarjev, različni troški 20 gld., skupaj 4520 gld. Zaklada je proračunjena na ravno toliko, in sicer: globe za gozdne prestopke in poljske poškodbe 2000 gld., lovski listi 2500 gld., globe zaradi prestopka postave o spuščanju privatnih žrebecv 10 gld., različni dohodki 10 gld. Torej zaklada pokrije potrebščino. Dohodki za leto 1888 so bili proračunjeni na 4530 gld., pokritje pa je zneslo 3960 gld. 66½ kr., torej primanjkljaja 569 gld. 33½ kr. Čisto premoženje znaša 3048 gld. 55½ kr. in se je od lanskega leta pomnožilo za 223 gld. 30½ kr. Proračun in računski zaključek zbor odobri.

Finančni odsek priporoča resolucijo na slavno deželno vlado, naj se strožje izvršuje deželna postava z dné 17. junija 1870 gledé uničevanja mrčesov in broščev.

K tej resoluciji se je oglasil poslanec Hribar ter v daljšem govoru „skozi okno“ dokazoval potrebo te resolucije, češ, da politična oblastva pazljiveje obračajo svojo pozornost na manj važne stvari, nego na deželne potrebe.

Deželni predsednik baron Winkler zagovarja oblastva, ker je v sedanjih razmerah večkrat nemo-goče, strogo izvrševati postave. Konečno resolucija obvelja in deželni glavar zaključí sejo ob tri četrt na 2. uro.

Iz hrvatskega sabora.

(Izvirno poročilo.)

(Konec.)

Dr. Brlić je neusmiljeno odkril lahkoumnost večine, katera se je predala popolnoma diskreciji Magjarov, mesto da brani in zagovarja interese Hrvatske. Z ene strani Magjari, ki hočejo, da nas ponižajo ter v to svrhu ne gledajo na ono, kar je pravično in postavno — z druge strani pa Hrvatje, ki popušćajo v vsem in vse: kje imaš strašnejši prizor za domovino? A ta prizor smo včeraj videli, ko je dr. Brlić vzdignil zastor, ki je dozdej pokrival tajne regnikolarne razprave.

Vse, kar so Hrvati sprejeli, sprejeli so slepo; a računi, na temelju katerih se je imel ustanoviti postotek, bili so jim poslani, kakor za ironijo, štiri mesece kasneje nego je bil postotek odmerjen. Izkazi pa, katere so imeli pri roci, kakor iz milosti, niso bili vedno točni in resnični. Pri obračunavanju so se računali magjarski stroški med skupne, kadar so Magjari želeli, da se tako zgodi; a dohodki skupni ali pa naši so se računali kot njihovi lastni. Tako gre naš denar — in ne majhen del — v njihov žep, med tem, ko se oni hvalijo, da nas hranijo in vzdržujejo.

Dr. Brlić je v svojem govoru dokazal, da je vestno in patrijotično vršil svojo dolžnost kot poslanec; a vsak čin, ki ga je on navel na temelju pozitivnih podatkov in brojk, ni bil nič drugega, nego obtožba proti večini, da ni delala niti resnobno, niti zdušno, niti patrijotično.

Po govoru dr. Brlića se je dogodilo ono, kar ni mogoče, da se sploh dogodi v kateremkoli saboru na tem svetu: nobeden od večine se ni oglasil. Pa čemu? Saj jim je večina zagotovljena, za drugo ni treba skrbeti. Večina dobro vé in zna, da je nemo-goče pobiti, kar je rekel dr. Brlić, da je potrebno gospōdi imeti pred seboj brzopisno poročilo in dogovorno skovati sofisme in dovtype na odgovor tako temeljitega govora. Ali vsakdo se je nádejal, da bode vendar kdo vstal ter ugovarjal kaj dr. Brliću, kateremu se je mogla pri vsej njegovej točnosti vendar morda katera pogreška v številkah podkrasti; náde-

(Dalje v prilogi.)

jati se je imel vsakdo tembolj, ker je bila obsodba Brličova tako ostra, da ne bi smel nobeden poslanec trpeti, da ne odbije od sebe tako obtožbo ob izdaji domovine.

Ali žalibože nobeden se ni vzdignil, kar je najboljši dokaz, da je imel dr. Brlič prav, kar je trdil.

Drugi govornik za Brličem bil je zopet opozicijski dr. Amruš, ki se je potoval v svojem govoru za samostalne finance, da poprej Hrvatska ne bode mogla napredovati, dokler se to ne zgodi. Sploh pa so Hrvati pri razpravah z Magjari pokazali, da nimajo nobenega patrijotizma, in da delajo vse večidel le v svojo lastno korist. Izkustvo zahteva, da mora današnje stanje prenehati. Hrvatom se hoče vzeti celokupnost in samostanost.

Še-le zdaj se vzdigne poslanec dr. Fr. Spevec, radi svojih protikršćanskih izjav dobro poznati vseučilišni profesor, ki pa noče imeti nobenega posla z brojevi, nego samo absolutno trdi, brez vsakih dokazov (čemu!), da bode Hrvatska zdaj bolje izhajala nego poprej. Tudi prepušča hegemonijo Magjarom, samo če za nas skrbé. Čudimo se, da more tako govoriti vseučilišni profesor, ki je vendar poklican, da vlije mladini čiste nazore v vsakem pogledu. Ali so pa morda profesorji hrvatskega vseučilišča poklicani, da širijo med mladežjo skrajno materialistične nazore poleg protikršćanskih?

Poslanec dr. Vrbanić toži v svojem govoru, da Hrvatska še dozda ni zedinjena, da je novi ključ, po katerem so odmerili prihodke za skupne posle, nepravilen, posebno za provincijal radi krajine, katera je tako zaostala, ter se jej ne bode moglo s temi dohodki pomagati, kakor bi se moralo. Kar je pa še najžalostnejše, je to, da se finančni odbor ni niti potrudil, da najde pravi ključ za odmerjenje prihodkov. To je govornik z brojevi dokazal, kar je probudilo v saboru veliko senzacijo. Vendar pa vse to ne bode izmodrilo naših ljudi, kajti ko je ban le površno in dovtipno (seveda brez vsakih števil) dokazoval protivnim govornikom, da nimajo prav, odobraval je večina s smehom proti manjšini ta govor, ki je v formalnem, kakor tudi v stvarnem pogledu prava karikatura proti govorom opozicijskih poslancev. Pa saj drugačen tudi biti ne more. Kako bi se mogla namreč krivična stvar zagovarjati, pa še od ljudi, ki niso bili nikdar, pa tudi gotovo sedaj niso navdušeni za domovino svojo, od ljudi, katerim je vse le njihova oseba, vse drugo postransko. Tukaj se opaža politična nemoralnost v največji meri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Notranje dežele.

Cesar je nameraval predvčerajšnji dan odpotovati v Meran, vendar je pa zopet na nedoločen čas odložil to vožnjo.

Nadvojvoda Albrecht se bo v ponedeljek odpeljal v Španijo.

Predvčeraj se je zopet pod predsedstvom grofa Kálnokyja vršilo **skupno ministersko posvetovanje**, kateremu predmet so bile važne vojaške, pravosodnje in narodno-gospodarstvene zadeve.

Dostikrat so trdili že **Strossmayerjevi** nasprotniki, da je vladika zgubil zaupanje Nj. svetosti papeža. Temu oporeka pisava glasila papežev kurije „Mon. de Rome“. Ta list namreč pravi: „Vlada bo storila veliko napako, ako bo v resnici hotela s sekvestracijo postopati zoper Strossmayerja, ki je vzvišen nad take nagajivosti.“ Tudi francoski „Journal des Déb.“ odločno obsoja ogersko vlado ter se za trdno nadeja, da se bodo Strossmayerjevi nasprotniki le osramotili.

Vnanje države.

Neka dunajska brzjavka trdi, da je **Srbija** že sklenila pogodbo s Črnogoro. — Skupščina se je danes zopet sešla, jutri se bo pa slovesno s prečitanjem regentstvenega poročila otvorila. Vest o razpору mej radikalno stranko se za sedaj še prekljuje. Podpisali so namreč vsi radikalni poslanci pravila radikalnega kluba.

Bolgarski princ Ferdinand se je dne 16. t. m. v Parizu sešel s knezom Aleksandrom Battenberškim (grofom Hartenau-om), ki se je zvečer istega dne zopet odpeljal v Gradec. Namen potovanja princea Ferdinanda je bilo državno posojilo, ob enem pa je obravnaval s svojimi sorodniki itak v denarnih zadevah. Pravijo, da so imela princeva pogajanja ugoden uspeh. Kakor se javlja iz zanesljivega vira, sklenila se je zaradi državnega posojila že začasna pogodba mej bolgarsko vlado in dunajsko „lenderbank“-o. Prince Ferdinand se bo že prihodnje dni povrnil v Sofijo.

Nemški zavezni svet se je predvčeraj posvetoval o državnem proračunu. Posamezne številke sicer niso še znane, vendar se pa zatrjuje, da državno posojilo ne pretega 269 milijonov. Ob enem se prekljuje trditev, da bo vlada za pomnožitev topništva tirjala 120 milijonov. — Nemška cesarica Friderika je danes s hčerami, mej njimi s prince-sinjo-nevesto, preko Verone in Benetk odpotovala v Atene, kamor bo došla prihodnji petek.

Zuana okrožnica **francoskega** ministra Théveneta zoper duhovščino je bila povod, da so se pričele mej francosko vlado in Vatikanom vršiti v tej zadevi diplomatske obravnave. Apostolski Stol je na spomenico francoske vlade v plemenitih pa odličnih izrazih odgovoril, rekoč: Duhovščina je storila le svojo dolžnost, če je opominjala vernike, naj se pri takó važnem činu javnega življenja, pri katerem se gre za koristi vere in družbe, ravna po ukazih svoje vesti.

Angleški vladni krogi so jako preplašeni vsled liberalnih volilnih zmag. Unijonistiški Chamberlain je v javnem govoru toplo polagal vladi na srce, naj se najresneje poprime irske zadeve zoper Gladstonea. Slednji se mudi sedaj v Hawardenu, pri njem pa liberalni vodje Harcourt, Morley in Granville, ki se posvetujejo z „Great old man“-om o nadaljnjih potrebnih korakih. V javnih govorih, toliko je gotovo po mnenju „Manchester Guardian“-a, bodo prvaki opozicije naglašali, da je vlada zgubila zaupanje volilcev, po otvorjenju parlamenta pa bodo k adresi nasvetovali dostavek, ki bo naravnost bičal vladno stranko.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dné 16. oktobra. Skoro po tridesetletnem prestanku zbral se je dné 10. t. m. zopet prvič češki deželni zbor. V tej dobi se je pač marsikaj premenilo; zbornica je povsem druga, nego lani. Mnogo odličnih oseb pogrešam v vrstah zastopnikov češkega naroda. Deželnozbornska levica ostane i letos prazna, kar je vodja naših Nemcev, dr. Schmeykal, pred zborovanjem naznanil najvišjemu deželnemu maršalu kuezu Lobkovic-u pismeno, in bode torej po odšteti nemških poslancih broj sedanjí češki deželni zbor skupaj 172 članov. Med temi je 70 veleposestnikov, 5 virilistov (kardinal Fr. grof Schönborn, škof dr. M. Rziha iz Budjovje, škof dr. Jan. Hais iz Kraljevega Gradca, vladika dr. Em. Schoebel iz Ljutomerice in rektor češke univerze, dr. M. Tališ), 8 poslancev trgovinskih in obrtnijskih zbornic (med njimi so sami Staročehi), 40 iz kurije mest in 48 iz kurije kmetskih občin. Kar se tiče strank, imajo veleposestniki 75 mandator (dva sta zdaj izpraznjena), narodna stranka 58 in Mladečehi 34 mandatov. — Klub narodnih (staročeskíh) poslancev je izvolil predsednikom g. dr. Riegra, za podpredsednika pa dr. Trojanu in Zeithammra, koja sta bila tudi ustanovljena kot člana parlamentarne komisije.

Najstarejši člani našega deželnega zbora, ki zasedajo v njem že od leta 1867, so nastopni poslanci (11): izmed veleposestva je edini knez K. Schwarzenberg; izmed čeških poslancev: dr. Fr. L. Rieger, dr. Jan Skarda, prof. V. Tomek, ravnatelj Em. Tonner, dr. Pravoslav Trojan in dr. Ed. Grégr; izmed nemških: dr. Ed. Herbst, Jan Rasp, dr. Schmeykal in dr. Waldert.

Deželni odbor bode predložil v tem zasedanju razven drugih i te le predloge v obravnavanje: lex Kvičala, zadevajoč vsprejem samo takih otrok v šole, ki so zmožni učnega jezika; predlog grofa Klam-Martínica o pončevanju v obeh deželnih jezikih na srednjih šolah; dalje predlog zakona o ustanovi in vzdrževanju šol za narodne manjšine v zmešanih okrajih in občinah; osnovo zakona o ravnopravnosti pri dopisovanju med samoupravnimi uradi; zakon o uredbi šolskega nadzorovanja itd.

Večjega pomena izmed dosedanjih bila je tretja seja, v koji je bilo na dnevnem redu čitanje adresnega predloga do prestola, koji adresu je imenom mladočeškega kluba izročil dr. Julij Grégr takoj v prvi seji deželnemu maršalu Jur. Lobkovic-u. Ker je adresu podpisalo 37 mladočeških poslancev, bila je torej prečitana ter ni provzročila v zbornici nijednega vtisa, zlasti na mnogobrojno obiskani galeriji ne.

Vsebina predlogu je: naj deželni zbor češki odgovori cesarju v najpoznejši adresi na njegov patent z dné 22. septembra 1889. leta; dalje pravi adresu, da je baš deset let, ko so češki poslanci zopet šli v državni in v deželni zbor, ogibajoč se obeh cele vrste let radi tega, ker so v sedanjí

državni ustavi uvidevali porušenje pravic češkega kraljestva. Zdaj češki poslanci že podpirajo celih deset let cesarsko vlado ter ji dovoljujejo mnoga bremena, zlasti velike naklade na oboroževanje, da se avstrijski državi zagotovi samostojnost. Za te žrtve češki ljud pričakuje spolnjenje svojih pravičnih zahtev in želja, da se prizna češko državno pravo in povrne deželi samouprava, kar bode posledica olajšanje davkoplačevalcem in novo procvitanje dežele. V predlogu se dalje navajajo zgodovinska data, kako so vsi Habsburžani spoštovali češko državno pravo in kako so se vsi, razven cesarja Jožefa II. in sedanjega cesarja, dali koronati za češkega kralja.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

(Kranjska dežela) je morala plačati l. 1888 za oskrbovanje ubožnih kranjskih bolnikov v tujih bolnišnicah ogromno syoto 66.824 gl. 24 kr. Največji znesek 16.158 gl. 7 kr. se je plačal zopet v tržaško bolnišnico. Obema bolnišnicama v Zagrebu se je plačalo 12.449 gl. 64 kr., trem dunajskim bolnišnicam 3261 gl. 6 kr., bolnišnici na Reki 3100 gl. 64 kr., v Brežicah 2742 gl. 60 kr., v Gradci 2701 gl. 57 kr., v Karlovcu 2208 gl. 75 kr., v Celovcu 2000 gl. 32 kr. v Pulji 1833 gl., v Oseku 1818 gl. 68 kr., v Koprivnici 1457 gl. 25 kr., v Pakracu 1296 gl. 75 kr., v Celji 993 gl. 42 kr., trem bolnišnicam v Budapešti 876 gl. 57 kr. dvema v Gorici 680 gl. 4 kr., v Volšpergu 570 gl. 74 kr. itd., vsega vkupe za 85.014 oskrbnih dni.

(Kranjski deželni zbor.) Iz poročila o tretji seji deželnega zbora dné 15. t. m. je po pomoti izostalo, da je zbor vsprejel predlog finančnega odseka: Da se paznikom tukajšnje deželne prisilne delavnice zboljša plača in s tem trajno naklonijo zavodu; zato naj deželni zbor pooblasti deželni odbor, da sme stalno podeliti sedanjim v prisilni delavnici službujočim paznikom pet pazniških služb I. vrste z letno plačo po 360 gl. in aktivitetno doklado po 48 gl. in 6 pazniških služb po 300 gl. in aktivitetno doklado po 36 gl. z ozirom na njihovo vrednost in sposobnost.

(Štajerski deželni zbor) je imel včeraj peto sejo ter rešil nekaj občinskih stvari gledé deželne priklade. V posebni odsek dvanajsterih članov v posvetovanje o deželni zavarovalnici proti ognju so bili izvoljeni: Posch, Fürst, Endres, Reicher, Kienzl (načelnik), Heilsberg (namestnik), Mosdorfer in Srnec (zapisnikarja), Sutter, Koller, Pscheiden in Gudenus. V odsek v posvetovanje gledé trtne uši so izvoljeni: Franc Attems (načelnik), Moscon, Kotzbeck, Pfrimer, Radaj (namestnik), Jurtela (zapisnikar) in Regele. Prihodnja seja je v ponedeljek.

(Ljudske šole na Štajerskem.) Koncem šolskega leta 1887/88 je bilo na Štajerskem: 790 javnih šol, 23 ekspozitur, 4 ekskurendo postaje, 23 zasebnih šol s pravico javnosti, 26 zasebnih šol brez pravice javnosti, torej vkupe 866. Med temi javnimi šolami ste dve meščanski deški in štiri meščanske dekliške šole. Enorazrednic je 298, dvorazrednic 200, trirazrednic 141, štirirazrednic 85, petrazrednic 6, šestrazrednic 6. Dalje so tri državne vadnice na učiteljskih pripravnicah v Gradci in Mariboru in na ženski pripravnici v Gradci. Gledé učnega jezika je bilo: 546 nemških, 176 slovenskih, 68 slovenskih in nemških.

(G. prof. Müllner) je danes odložil odborništvo muzejskega društva.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Josip Belar, farni upravitelj na Vrhu, dobil je župnijo Rovte; č. g. Peter Ogrin, farni upravitelj pri sv. Duhu nad Krškim, pa je postal župnik ravno tam.

(Volitve v deželni, oziroma mestni zbor tržaški.) Namestništvo je razpisalo volitve, in sicer v četrti skupini na 4. in 5., v tretji skupini na 7. in 8., v drugi skupini na 12., v prvi skupini na 14. dan novembra. Vsaka skupina voli dvanajst zastopnikov. V okolici, ki voli šest zastopnikov, vršila se bode volitev dné 17. novembra.

(Hrvatsko-slovenski klub) isterskega deželnega zbora je izvolil za predsednika dr. Mat. Laginjo, za tajnika Mat. Mandića. Klub šteje devet členov.

(Vojaške premembe.) V c. kr. deželno brambo so premeščeni: Stotnik J. Pregelj 22. pešpolka k 73. brambovskemu bataljonu v Pazinu; nadporočniki Artur Pasquali pl. Farrawall 5. lovskega bataljona

in Fridolin Kavčič 78. pešpolka k 25. domobranskemu bataljonu v Ljubljani in Em. Paekfeifer 98. pešpolka k 24. brambovskemu bataljonu.

(Pri c. kr. okrožnem sodišču v Celji) bode za šesto letošnje porotno zasedanje predsednik dvorni svetovalec J. Heinricher, namestniki deželnega sodišča svetovalec Peter Levičnik, L. Rattek in Jos. Reitter.

(„Slovenski Pravičnik“) ima v 10. št. nastopao vsebino: 1. Prof. Vojnovič: Nova teorija o temelji zaštite posestne. 2. —1.: O notarjih ali beležnikih. 3. Dr. Fr. Zupaneč: Iz sodno-zdravniške prakse. 4. Iz pravosodne prakse. 5. T.: O besedi „ugovor“. 6. II. redna glavna skupščina društva „Pravnik“. 7. Književna poročila. 8. Drobne vesti.

Narodno gospodarstvo.

Razširjatev trtne uši po Kranjskem.

(Poročilo deželnega odbora.)

(Dalje.)

Deželna trtousna komisija za Kranjsko je imela sejo dne 24. junija 1889. Iz sejnega zapisnika, priobčenega od c. kr. deželne vlade je razvidno, da se je najprej prečitelo letno poročilo o razširjavi trtne uši po Kranjskem, potem pa se je obravnavalo o sledečih nasvetih posameznih članov komisije:

1. Dr. Josip Vošnjak nasvetuje poslati do visokega c. kr. poljedelskega ministerstva prošnjo, da ukaže vodstvu kolanjeviške trtnice, naj se neimovitim vinogradnikom rezanice brezplačno dajo, sploh pa, da se cena za tisoč šib zniža na 3 gold., kajti rezanice se vedno množijo in zato je znižana cena popolnoma opravičena, namen ameriške trtnice pa se gledé na visoko ceno ukoreninjenih trt dosega le, ako se kar največ mogoče razpeča rezanice. Ostali člani komisijijski pritrdé temu nasvetu.

2. Vodja kmetijske šole na Grmni Rihard Dolenc predlaga:

Z dobljenimi rezanicami kmetu, ki ne zna požlahtnjevati, vlagati in sploh ravnati, nikakor še ni pomagano. Dolenjski vinčaki nimajo za požlahtnjevanje trt potrebne razume, pa tudi niso vajeni takemu delu, katerega se je treba dlje časa učiti od kakoga izvedenca in zanj je treba tudi nekoliko pripravnemu biti, ravno tako, kakor za cepjenje sadnih dreves in drugih rastlin. Zmerom bolj si bodo terjalelele vinčaki ljudij, ki so vešči temu poslu, in ker je delo tako razsežno ter treba hitro, pa vendar prav ravnati, primanjkovalo bode vedno bolj čutno sposobnih ljudij, to tem bolj, ker žuljava kmetiska roka ni pripravna za tako delo.

Popotno poučevanje o požlahtnjevanji trt ne pomaga, ker si v kratkem, za to določenem času kmetovalec ne more pridobiti potrebne ročnosti in ker je samo razkazovanje ne more nadomestiti.

Da bode torej mogoče požlahtnjevati po ogromno številu trt, kar se bode moralo v kratkem zgoditi, kajti ameriške trte se močno razmnožujejo, bilo bi jako primerno, mlade ljudi za to posebno izobraziti. To se dá lahko in z malimi troški na ta način doseči, da se na kmetijski šoli na Grmni izpodbudijo mladi ljudje z brezplačno oskrbo v zavodu za pouk v tečajih o požlahtnjevanji trt.

Vsakdanja hrana v navedenem zavodu ne stala bi mnogo mimo 10 kr. za vsako osebo na dan, in ako bi se vsak dan po šest ur prav pridno vadili, bili bi v kakih desetih dneh popolnoma dobro izurjeni. Ako se torej 20—30 mladih, dovzetnih oseb v ta namen brezplačno vsprejme v zavod, in steer v takem času, kadar ni učencev v njem, dalo bi se skupnimi troški 60, ali največ 100 gld. lepo število mladih ljudij izobraziti. Tudi ni dvomiti, da bi se ne oglasilo zadosti prosilcev, in da bodo po dokončanem tečaju koristili vinčakom, ker si bodo s pridobljenimi ročnostmi lahko kaj prislužili.

Nasvetovalec prosi, da bi se njegov nasvet, kateremu pritrdé tudi drugi člani komisije, priporočil deželnemu odboru. (Konec sledi.)

„Azienda“ — „Avstrijski Feniks.“

Pogodbe mej tema dvema zavarovalnicama so sedaj od slavnega ministerstva potrjene in se bo ob enem vključilo, da se zavarovalnica „Azienda“ (ki zavaruje zoper požar in na življenje človeško), popolnoma neha, vse njeno zavarovanje pa proda vsled fuzijske pogodbe z dné 17. julija 1889 in glavne seje z dné 3. septembra 1889 obeh družbenikov c. kr. avstr. priv. „Feniksu“. Ker je „Azienda“ takoj prenehala delovati, odpustila je tudi mnogo uradnikov. Svoj glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani je tudi zaprla.

Ali bodo zavarovanci zadovoljni, da preide njihovo zavarovanje v druge roke, je pač vprašavno; mogoče, da si bodo zavarovanci poiskali po svoji previdnosti druge zavarovalnice. (1)

Telegrami.

Dunaj, 19. oktobra. „N. Fr. P.“ pravi, da se bode načeloma sklenjena prememba imenovanja vojne v cesarsko in kraljevo še le natančneje določila in da bo treba na-

svétom dotičnih ministrov še enkrat Najvišjega potrjenja. — Minister Lahovary se je danes pri raznih dostojanstvenikih poslovil, potem pa je zjutraj odpotoval v Bukarešt.

Gradec, 18. oktobra. Vesti o pariškem sestanku princa Ferdinanda Koburškega z grofom Hartenau-om (Battenberžanom) so neosnovane, ker grof Hartenau zadnji čas sploh ni zapustil Gradea.

Lisabon, 18. oktobra. Kralj umira; pričakuje se njegova smrt vsako uro.

Zahvala.

Vsem p. u. predstojnikom mnogobrojnim vdeležencem pri slavnosti in čestiteljem, preblagim sotrudičkam in sotrudičkam izrekam tu za meči v preobilni meri izkazano ljubav povodom Najvišjega odlikovanja najteplejšo zahvalo.

LEOP. BELAR,

lastnik zlatega križca za zasluge.

Zahvala.

Slavna „Narodna šola“ blagovolila je za malo odškodnino poslati za šolo na Igu in Tomislju 354 lepopisnic, 400 pravopisnic, 100 številnic, 3 škatlice patent-črtalnikov, 4 škatlice peres, 72 peresnikov, 48 svinčnikov in 28 brisalk. Za poslano se v imenu ubožne mladine spodobno zahvaljuje

Fran Ksav. Trošt,

voditelj obeh šol.

Ig, dné 16. oktobra 1889

Umrlí so:

V bolnišnici:

16. oktobra. Jernej Kralj, gostá, 79 let, vsled ostarelosti.

V vojaški bolnišnici:

17. oktobra. Jožef Tabor, deželobrambovec, 23 let, vnetica trebušne mrene.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
18	opazovanja					
	7. u. zjut.	731.3	7.4	sl. svzh.	dež	16.80 dež
	2. u. pop.	728.5	9.2	sl. vzh.	"	
	9. u. zveč.	728.5	7.4	"	"	
Srednja temperatura 8.1° za 3.0° pod normalom						

Najboljše
brnsko blago
prodaja po tovarniških cenah
zaloge tovarne
Siegel - Imhof
v Brnu.
Za eno elegantno
jesensko ali zimsko
moško opravo
zadostuje 1 kupon, 3-10 m
dolg, to je 4 dunajske ratle.
1 kupon stane
gld. 4.80 od navadne
gld. 7.75 od fine
gld. 10.50 od najfineje
gld. 12.40 od izborne fine
pristine ovčje volne.
Dalje se morejo v največji
izbiri dobiti: svileno pretkano
sukno, blago za gornje suknje,
palmerston in boy za
zimске suknje, surovo sukno
za lovec in gospodarje, peruvienne
in tosking za salonske
oprave, sukno za
ženske obleke itd., itd.
Za dobro blago in
točno doposljalcev se
jamči.
Vzorci zastoni in
franko. (15-11)

Nagrobne križe
lepo in bogato s pravim zlatom pozlačene
s kamnom in brez istega
po najnižjih cenah in v velikem izboru
priporoča
Andr. Druškovič,
trгоvec z železnino v Ljubljani,
Mestni trg št. 10.
Na željo pošljejo se ilustrovani
ceniki. (4-1)

FR. CASERMAN,
izdelovalec obleke za gospode,
Šelenburgove ulice Ljubljana Šelenburgove ulice
(nasproti čitalnici)
se priporoča slavnemu občinstvu z mesta
in dežele v
izdelovanje obleke
po najnovšem kroju
po mogoče nizkih cenah; istotako svojo
bogato zalogo raznovrstnega doma-
čega in inozemskega blaga.
Posebno se priporoča prečastiti duhovščini v izde-
lovanje talarjev in razne obleke.
Vzorci so franko na razpolago. (20)

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

19. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 95 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	85 „ 45 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ — „
Akcie avstr.-ogerske banke	922 „ — „
Kreditne akcije	307 „ 25 „
London	119 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 47 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemške marke	58 „ 42 1/2 „

Krušni okrožniki z napisom:

„Daj nam danes“ itd., krasno iz lesa rezljani, kakor tudi vse drugo lesno galanterijsko blago so v veliki izbiri na prodaj v (1)

I. kočevskem lesnem obrtu
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Ogersko-francoska

zavarovalna delniška družba

„Franco-Hongroise“.

(Koncesijonovana z ukazom z dné 23. septembra 1881, št. 2633, za kraljevstvo in dežele, zastopane v državnem zboru.)

Delniška glavnica, polno vplačana	gld. 2,000,000.—
Glavnica-rezervni zaklad	933,400.25
Rezerva premij in škod	5,314,589.21

Ogersko-francoska zavarovalna delniška družba prevzema zavarovanja po najnižjih premijah in ugodnih pogoji:

1. zoper škode vsled požara, strele in razstrelbe;
2. zoper slučajno poškodovanje zrcalnih plošč;
3. zoper škode po toči;
4. na valore, t. j. pošiljatve raznih vrednostnih papirjev in gotovine po pošti, na vodi in suhem;
5. na življenje človeško, glavnice, rente, mirovline in delščine;
6. zoper telesne nezgode vseh načinov.

Družba je leta 1888 prejela premij:	
za zavarovanja proti ognju	gld. 5,710,427.06
proti toči	747,489.56
prevažanj	1,266,631.05
zoper nezgode	53,516.86
na življenje	1,123,100.59

Skupaj . . . gld. 8,901,165.12

Za škode je „Franco-Hongroise“ v dobi svojega ob-

stanka gold. 37,362,553.69

izplačala.

Družba je po celi monarhiji zastopana. Za Kranjsko v Ljubljani na Marijinem trgu št. 1, kjer se rado-
voljno dajejo pojasnila, načrti in tarife. (1)

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczy-jeve trdke je pet, in sicer: Na Dunaji Viktor pl. Trnkóczy, V. Hundsturmstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeekyplatz 17. in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstr. 30. V Gradci (na Štajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvečih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stojčim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

Schupfmarke.

Če ni na steklenici zraven stojčega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.]

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 glđ. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

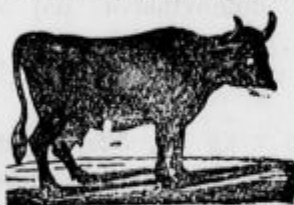
Kričistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 glđ. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratihih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 glđ.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušeti itd. s kratka pri vseh vnanjih boleznih in hitbah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Svarilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo

v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani

zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljava.

Anton Krejči,

klobučar in krznar

8 Kongresni trg v Ljubljani Kongresni trg 8

priporoča prečast. duhovščini in sl. občinstvu svojo največjo zalogo najfinjših

klobukov in čepic

za gospode in dečke po izvanredno nizkih cenah.

Posebno velika zaloga vsakovrstne (13—7)

kožuhovine,

najfinjši kožuhovinsti plašči in mufl za gospé, mestni in potovalni plašči.

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-fanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj glđ. 2-75
isto za gospe " 3-
otročka spodnja obleka " 1 do 1-50.

Naročbe posreduje I. avstrijska trgovska nazn.-novaleca v Brnu. (30—4)

(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Vinko Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice šte. 10,

slijala tik mesarskega mostu,

se najuljudneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe, in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.

Še posebej opozarja na krasen, od kajnatalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

kateriga prodá po primerno jako nizkej ceni.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna (13—12)

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši.

Za manufaktorne trgovce in zasebnike.

Izvrstne češke tkanine

znane trvdke

Vilj. Markl, Wamberg (Češko).

Struks (bombažno blago) za moške obleke, najlepši obrazi.

Barhant, v vseh barvah, dobre vrste.

Kanafasse (posteljno blago), razne vrste, najlepši uzorci, dobre vrste.

Oksford za srajce in ženska krila, lepi uzorci, dobre vrste.

Grizett za ženske in otroške obleke, izvrstno in trpežno blago. (10—8)

Uzorci gratis in franko. — Pošilja se proti povzetju.

Slovenske

narodne pesmi

za glasovir in spev harmonizovane.

Izdaja

LUDOVİK KUBA — Podjebrady na Češkem.

Osem snopičev po —32 kr.

Eden snopič s pošto —40 »

Cela zbirka s pošto 3-20 »

Zbirka se more v vsaki bukvarni, posebno pa pri izdajatelju naročiti.

Opazka. Pesmi je izdajatelj največ na svojem potovanji po Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem leta 1888 in 1889 nabral. Dosedaj izdani snopiči obsegajo

63 pesmi.

Skoraj vsaka pesem ima dva arangementa: a) za spev in b) za glasovir; oha sta samostalna. Na ta način obsega zbirka že 102 arangementa. Tekst je v celoti priobčen.

(5—3)

Za glasovir vsaka.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Pečarnica

FRANA JEUNIKARJA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 29

izdeluje

mnogovrstne zelene, rujave in bele

peči

in

(7—1)

druge glinaste izdelke

po najnižjih cenah.

50% prihranitev goriva (jamčeno).

Izključno c. kr. privilegovane

lončene peči

z združeno zračno kurjavo

patent Lerch & Seidl,

elegantne in po ceni, kakor vse vrste peči s slepicami, od najpriprostejših do najelegantnejših, priporoča najstarša in največja

tovarna za peči in lončene izdelke na Kranjskem

Avgust Drelse

v Ljubljani.

(41—85)

Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

I. Bendiks iz Št. Valentina na Spodnjem Avstrijskem ima **izključno pravico** v Avstro-Ogerski za izdelovanje e. kra. priv. nepremočljive

Hranilne masti za usnje

katera vsepihi so potrjeni s stotinami spriševal. Cene: cela škatlja 1 gld., $\frac{1}{2}$ škatlje 50 kr., $\frac{1}{4}$ škatlje 25 kr., $\frac{1}{8}$ škatlje 12 $\frac{1}{2}$ kr.

Za likanje usnja priporoča ravno kar patentovano

Hranilno tinkturo za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo o. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v o. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gld., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajalcem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani pri gg. Schusnigu & Weberju in A. Krisperju. — Svarimo pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanju, kjer se ni založb. (30—23)

SUKNO

pošilja proti gotovini ali povzetju po čudovito nizkih cenah, in sicer:

le dobre kakovosti:

3-10 m. blaga za opravo	gld. 4-80
3-10 " " " " " "	boljšega " 6-80
3-10 " " " " " "	finega " 10-50
3-10 " " " " " "	najfinejšega " 16-50
2-10 " " " " " "	za suknje " 5-60
2-10 " " " " " "	finega " 12-16

tovarniška zaloga sukna

E. Flusser v Brnu,

(20—7) Dominikanski trg 8.

Obrazci gratis in franko. Neugajajoče vzamem nazaj.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelinno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnathe barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

Cenike na zahtevanje.

Vodnikovo kamnoseštvo

v Ljubljani poleg južnega kolodvora

priporoča velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo

največjo in najraznoterejšo zalogo

vsakovrstnih nagrobnih spomenikov

ter še posebno cerkvenim predstojništvom izgotavljanje

cerkvenih umetnih kamnoseških del

in sploh vsa v to stroko vstevajoča se dela. Za točno, trajno delo in najnižjo ceno vsestranski jamči.

Popravila starih spomenikov, napisov itd. v mestu in na deželi točno in vestno ter ceno izvršuje. (6—6)

Vrelec „Carinthia“,

alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem, odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vsebine lithija (Lithon) priporoča kot zdravilo proti boleznim v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celo odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner v Ljubljani. (35)

Zahvala in priporočilo.

Udano podpisani zahvali se tem potom prečast. duhovščini in sl. občinstvu za dosedanje naklonjenost ter se ob enem priporoča tudi v bodoče v izvševanje vseh v

čevljarsko obrt

vstevajočih se del. Za točno, lično in trpežno izvršenje jamči, istotako za mogoče nizko ceno. Spoštovanjem

Matija Horvat,

čevljarski majster,

(22) v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

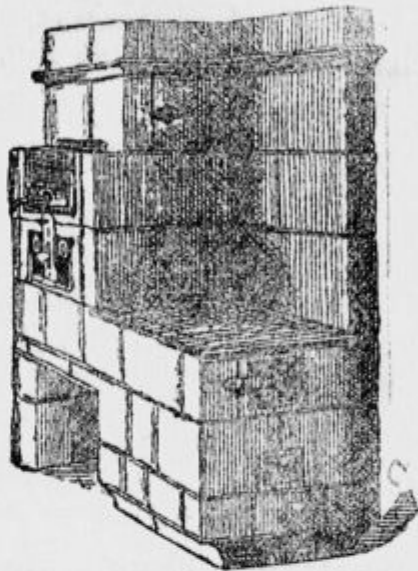
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(45)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Št. 17.058.

Razglas

(3—1)

mladeničem, ki stopajo v vojaško dōbo.

Zaradi prihodnjega vojaškega nabora, ki bode 1890. leta, naznanja mestni magistrat ljubljanski sledeče:

1. Vsi tu prebivajoči mladeniči, kateri so bili rojeni 1869., 1868. in 1867. leta, se morajo zglasti v zapisanje tekom meseca

novembra letos

pri tem uradu.

2. Mladeniči, ki nimajo v Ljubljani domovinstva, naj seboj prineso dokazila o starosti in pristojnosti.

3. Začasno odsotne ali pa bolne mladeniče smejo zglasti stariši, varuhi ali pooblašenci.

4. Oni, ki si mislijo izprositi kako v §§ 31, 32, 33 in 34 novega vojnega zakona navedenih ugodnosti, imajo ali v mesecih januariji in februariji 1890. leta podpisanemu uradu, ali pa najpozneje na dan glavnega nabora naborni komisiji izročiti z listinami predvidene prošnje.

5. Oni, ki želijo, da se jim dovoli stava zunaj domačega stavnega okraja, morajo ob priliki zglastitve izročiti z listinami predvidene prošnje. V takem slučaju je moči tudi istočasno zglasti in dokazati pravico do kake v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona povedanih ugodnosti.

6. Dolžnost zglastitve imajo tudi sinovi vojaških oseb, bivačih v dejanjski službi in pa oni, ki so nameščeni pri upravi vojstva (vojnega pomorstva) in so še stavodolžni.

7. Kdor zanemari dolžnost zglastitve, in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more izgovarjati s tem, da ni vedel za ta poziv ali pa za dolžnosti izvirajoče mu iz vojnega zakona.

Stavljeneec, kateri spusti propisano zglastitev, ko mu ni branila nikaka njemu nepremagljiva ovira, zakrivi se prestopka in zapade globi od 5 do 100 gld. denarjev.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

3. dan oktobra 1889.